

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne tedne in praznike. — Inserati do 30 peti a Din 2.—, do 100 vrt Din 2.50, večji inserati peti vrsta Din 4.—. Popusti po dogovoru. In eratni davek posebej. Slovenski Narod
velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Čehi o Sokolu kraljevine Jugoslavije

Odgovor podstaroste ČOS Stepanka na pismo praškega poslanika dr. Angjelinovića — Vo-
ditelj hrvatskega sokolstva o novi jugoslovenski sokolski organizaciji

Praga, 13. decembra. Jugoslovenski poslanik v Pragi dr. Angjelinović je poslal tajniku Zveze slovanskih Sokolov in podstarosti ČOS V. Stepanku pismo, v katerem govori o novi narodni organizaciji Jugoslovenskega Sokola.

Jugoslovenski poslanik je torej prepričan, da bo vedela ČOS ceniti intencije nove sokolske organizacije. Potrebno je, da se podrobno sokolskih organizacij v vsakem slovanskem narodu in vsaki slovanski državi prilagodijo tamošnjim krajevnim razmeram.

Poslanik dr. Angjelinović je prejel na to svoje pismo včeraj odgovor podstaroste češkoslovaškega Sokola Stepanka, ki pravi med drugim:

»Tvoja izjava, da bo nova organizacija temeljila na starih preizkušenih principih, ki sta nam jih zapustila Tyrš in Fügner in da bo v skladu s sokolskimi principi tako, da bo bolj kakor doslej prežeta s sokolskim duhom, je razveselila našo dušo. Naravno je, da mi je mnogo na uspehu zamisliti, ki stremi po ustvaritvi novega sokolstva od strani našega kralja in naše vlade. Prav tako želimo, da bi odnošaji našega sokolstva proti vašemu novemu Sokolu bili tako topli in bratški kakor prej. Naš in jugoslovenski Sokol sta bila eno, enega duha in ene misli ter samo želimo, da bi bilo tako tudi v bodoče.«

List »Češkoslovenska Republika« pozdravlja v uvodniku organizacijo jugoslovenskega Sokolstva in pravi med drugim:

»Tyršev program se more brez nasilja sprejeti za idejo državnega Sokolstva. Smatramo celotno, da bi niti sam Tyrš, ako bi bil med nami, ne okleval, da ne bi dal sokolstvu te nove širše in strožje državne discipline kot dopolnilo sokolske narodne discipline, na katero je bilo navezano v dobi prejšnjosti.«

Zagreb, 13. decembra. Današnje »Novosti« objavljajo daljšo izjavo dr. Nikole Hofierja, starejšine Hrvatskega Sokola Wilsonovega, najstarejšega hrvatskega sokolskega društva, o njegovem posetu v Beogradu in razgovorih z ministrom pravde dr. Srškim, ministrom vojske generalom Hadžićem, finančnim ministrom dr. Švrlijo, predsednikom vlade generalom Živkovićem glede na osnivanje Sokola kraljevine Jugoslavije. Ti razgovori so bili v glavnem informativnega značaja. Med drugim pravi dr. Hofier:

O samem zakonu o osnovanju Sokola kraljevine Jugoslavije seveda ni nobene diskusije. Ta zakon je gotovo dejstvo. Izdan je bil s stališča državne moči in obrambe kot enotne državne organizacije. Mislim, da moram reči, da ni v hrvatskem Sokolstvu nikogar, ki bi oporekal potrebo take organizacije in glede na to tudi pravico države, da si jo ustvari in organizira. Take organizacije že obstoje v modernih državah. Omenjam med drugim vzgojo šolske mladine v Nemčiji, kjer je gimnazistika stroga obilnatna disciplina kakor vsak drug predmet. Na univerzah v Nemčiji ni absolutorija, niti možnosti doktorata za onega, ki nima pozitivnega spričevala o gimnazistiki. Slično, toda še z nadaljnjimi posledicami vzgajajo svojo mladino v USA. Znane so tudi slične organizacije v Švici, Italiji, Madžarski itd. Vse to nas sila, da tudi mi ne ostanemo prekrizanih rok. Pri nas je najvišja državna oblast smatrala, da se ima naša državna organizacija nasloniti na že obstoječe gimnastične in vitezke organizacije: Sokolstvo in Orle. Iz informacij, ki sem jih dobil na odločilnih mestih v Beogradu, sem razvidel, da obstoji prepričanje, da bodo dosedanje organizacije najbolje služile kot že obstoječi temelji. Ker je država odvzela vsem tem organizacijam možnost nadaljnje samostojne obstoja, nudi jim možnost vpliva na fizični in duševni razvoj mladine potom etnotnega organa in dejanske državne pomoči, si je država pridržala suveren vpliv v obliki imenovanja starejšinstva, prepustivši vsakomur svobodo, da se odloči za vstop. Velike važnosti bodo določbe organizacijskega statuta in po vtihih, ki sem jih dobil v Beogradu, je mogoča razprava o tem statutu z namenom, da se uveljavijo take določbe, ki bodo

mogle prebroditi vse težkoče načelne in tehnične značaja ter dopustiti pravičen vpliv vseh elementov, iz katerih se ima sestaviti novi Sokol.

Statut bosta izdala v smislu § 11. zakona minister prosvete in minister vojske in mornarice v soglasju s predsednikom ministrskega sveta in na pristojnem mestu sem dobil izjavo, da se bodo pri uveljavljanju organizacijskega in poslovnega statuta zaslili in po možnosti upoštevali predlogi ter mnenja od vsake poklicane strani. Glede na to je dolžnost vse, ki se jih to tiče, da podpro pri tem delu pristojne faktore.

Kakor je znano, bo po zakonu Sokola kraljevine Jugoslavije upravljala savezna uprava, ki bo obstojala iz starejšine, petih podstarejšin, načelnika in načelnice z obojnimi namestniki, predsednika prosvetnega odbora ter 15 do 25 članov in 7 do 11 njihovih namestnikov. Starejšina saveza je vedno prestolonaslednik kraljevine Jugoslavije, upravo saveza pa imenujeta in odstavljata minister prosvete in minister vojske in mornarice v soglasju s predsednikom ministrskega sveta. Župne uprave imenuje savezna uprava, a društvene uprave župna uprava. Glede na dosedanje organizacije obstoječih Sokolov in Orlov se v temeljno načelo za-

kona ne moremo vtikati in se mora višjim upravam brezpogojno prepustiti pravica imenovanja. V tej smeri sem pristojnim činiteljem izrazil svoje mnenje. Prav tako sem izjavil svoje mnenje glede na nadaljni obstoj sedanjih društev z očuvanjem njihovega pravnega značaja, zlasti glede na njihovo imetje, ki je potrebno, da jim ostane.

To so moji nazori o bodoči organizaciji Sokola kraljevine Jugoslavije, ki bo sam prevzel v svoje roke vso šolsko telesno vzgojo, vso decu in ves naraščaj, in v katero bodo imeli ne glede na sklepe sedaj obstoječih organizacij pravico vstopiti Sokoli obeh obstoječih organizacij in Orli. Hrvati morajo voditi račun o tej zadevi in o novi organizaciji, ki ima predvsem cilj zediniti in vzgajati vse narodne sile za moč edinstvene kraljevine Jugoslavije.

Ljubljana, 13. decembra. Predsedstvo Jugoslovenske orlovske zveze objavlja v današnjem »Slovcu« naslednji poziv:

Zbor delegatov Jugoslovenske orlovske zveze, ki bi se imel vršiti 16. decembra 1929, se preloži na 22. decembra 1929 ob 9. v Ljudskem domu v Ljubljani. Vsi delegati se zaradi tega pozivajo, da prav gotovo pridejo v Ljubljano k zboru delegatov dne 22. decembra 1929.

Odnosaji med Bolgarsko in Italijo

Glasi bolgarskega zunanjega ministra o odnosajih z Bolgarsko — Zbližanje med Bolgarsko in Italijo ni naperjeno proti Jugoslaviji

Sofija, 13. decembra. M. Sofijski list »Mir«, glasilce zunanjega ministra Burova, piše o posetu zunanjega ministra Burova in finančnega ministra Molova v Rimu ter poročajo med drugim, da je Italija znova ponudila Bolgariji svoje prijateljstvo. List je mnenja, da je morda ta manifestacija v Rimu izzvala vznemirjenje v Jugoslaviji in v državah Male antante, ter pristavlja, da je bilo o tem govoru tudi med jugoslovenskim poslanikom Ljubo Nešićem in ministrskim predsednikom Ljapčevom povodom včerajšnjega poseta jugoslovenskega poslanika. Glasilce zunanjega ministra naglašja, da je Jugoslavija lahko mir-

na, ker potovanje bolgarskih ministrov v Rim nikakor ni naperjeno proti Jugoslaviji. Bolgarija želi le znižanje svojih reparacijskih bremen, v čemer ji je doslej Jugoslavija že večkrat pokazala svojo naklonjenost. V Bolgariji nihče več ne misli na tako zbližanje z Italijo, da bi bilo kakorkoli naperjeno proti kakim drugim državi.

Rim, 13. dec. AA. Agencija »Stefani« poroča, da sta bolgarski minister zunanjih zadev Burov in finančni minister Molov polnoči odputovala proti Milanu. Na postaji so se poslovili od njih zastopniki ministrstva zunanjih zadev in bolgarski poslanik Vlkov v spremstvu osebja poslaništva in konzulata.

Zboljšanje gospodarskega položaja Rumunije

Ugotovitve ameriškega strokovnjaka — Znatno zboljšanje trgovinske bilance

Bukarešta, 13. decembra. AA. »Radore« javlja: Ameriški finančni svetnik Vladimir Rist je podal svoje tretje poročilo za september, oktober in november t. l. Rist ugotavlja zelo povoljne uspehe, ki so bili doseženi v tem tromesečju. Rezultati tega tromesečja so boljši od onega istega tromesečja leta 1927, a takrat so bili po splošni sodbi najpovoljniji v življenju Velike Rumunije. Če primerjamo letos dosežene rezultate z dohodki l. 1928, je bilo letos stanje v prvih 10 mesecih boljše za 1.543.000.000 Ves deficit letošnjega leta po vsem tem ne bo prekašal ene milijarde, a pokril se bo z izvozom, ki bo rezerviran v to svrhu. Gotovina Narodne banke znaša 45 milijonov do-

larjev, od tega 20 milijonov na devizah za izvoz žita. Povratek deviz v državo poleti o priliki izvoza koruze bo dal deželi kapital, ki je potreben za pokritje pasivnih postavk. Trgovska bilanca, ki je bila prej pasivna, je pokazala v mesecih avgustu in septembru presežek ene milijarde, ki je popolnoma pokril deficit v prvi polovici leta. Ostanejo sicer še neke težkoče za dosego popolnega ravnotežja trgovske bilance, vendar bo letos bilanca aktivna. V dohodkih z dvema milijardama bo pokritje vseh izdatkov, ki so ostali še nepokriti. — Ristovo poročilo kaže velik optimizem, tako glede na gospodarski, kakor finančni položaj v ožjem pomenu besede.

Učitelstvo pozdravlja novi šolski zakon

Beograd, 13. decembra. Novi šolski zakon, ki je stopil te dni v veljavo, je izzval v vsej javnosti veliko zadovoljstvo. Tudi po sodbi odličnih inozemskih šolskih strokovnjakov je ta zakon eden najmodernejših ter bi služil v ponos vsaki tudi najmodernejši državi. Posebno zadovoljstvo pa je izzval novi zakon o narodnih šolah v vrstah učitelstva. Prosvetni minister je prejel zadnje dni številne brzojavke, v katerih mu izraža učitelstvo svojo zahvalo. Učiteljsko društvo v Zagrebu »Jedinstvo« naglašja v svoji resoluciji med drugim:

»Celokupno učitelstvo iskreno pozdravlja novi šolski zakon s katerim je unificirano vse osnovno šolstvo. Udrženje jugoslovenskih učiteljev se je že pet let borilo za unifikacijo šolstva. Novi šolski zakon je sodoben in modern in popolnoma odgovar-

ja vsem potrebam šole in učitelstva, ki je prepričano, da bo ta zakon rodil najboljše uspehe.«

Prav tako je tudi poverjeništvu UJU v Zagrebu poslalo ministru prosvete naslednje brzojavke:

»Učitelstvo, združeno v poverjeništvu UJU v Zagrebu, iskreno pozdravlja enotni in sedanjemu času in duhu odgovarjajoči osnovnošolski zakon ter se raduje, da je končno izpolnjena desetletna želja. Celokupno učitelstvo vam k uspehu in ustvaritvi trdnih temeljev za pravilni razvoj naše osnovne prosvete v korist drugega nam kralja, domovine in naroda iskreno čestita.«

Francoski dolgov Ameriki

Washington, 13. decembra. Zbornica je ratificirala z 198 proti 100 glasovom francosko-ameriško pogodbo o francoskih dolgovih. Pogodba, ki jo je francoski parlament ratificiral že julija, stopi takoj v veljavo.

Mironescu o madžarski politiki

Pomembne izjave rumunskega zunanjega ministra o madžarskih mahinacijah in madžarskih reparacijah

Praga, 13. decembra. Rumunski zunanji minister Mironescu je sprejel včeraj na rumunskem poslaništvu zastopnike praškega in inozemskega tista, med njimi tudi našega poročevalca.

Mironescu je govoril najprej o splošni koncepciji mednarodne politike. Treba je predvsem razločevati med politiko, ki je prežeta z načeli Društva narodov, stremi za mirom, se opira na skupne interese in skuša doseči mirno ureditev, ter neodločno politiko, ki se upira, da bi stopila na pot miru, ter se bolj nagiba k bivšim avanturističnim metodam s klicami vojne. Zato je naša naloga, da nadaljujemo delo za mir in stremimo za tem, da spravimo tudi one, ki še vedno oklevajo, na svetlo pot miru.

Rumunija je že na prvi haški konferenci opozorila, da ni dovolj, ako se na njej uredi samo vprašanje nemških reparacij, temveč, da je treba skrbeti tudi za to, da se predvsem v srednji Evropi odstranijo viri medsebojnega nezaupanja, nesporazumljenja in lažnih iluzij, za katerimi se skrivajo pod krinko finančnih zahtev po večini le politični cilji. Tej rumunski pobudi so se priključile tudi druge države, tako, da se je haaska konferenca bavila tudi z vprašanji avstrijskih, madžarskih in bolgarskih reparacij.

Rumuniji zanimajo predvsem takozvane vzhodne reparacije, pri katerih igrajo ravno politični vidiki mnogo važnejšo vlogo kakor finančni. Mi stremimo za ureditvijo, da bi napetost popustila, in dosegli zaželeni mir in ne trčili brez pomena narodne energije. Ta politični interes ne velja samo za upnike, temveč tudi za dolžnike. Pri dolžnikih smo zadeli na odpor gotove države, ki se iz čisto političnih vzrokov upira plačilu. Kar se tiče Rumunije, trdi ta država, da je vsa nesreča in vsa škoda, ki jo je povzročila med vojno Rumuniji, le majhna in da niti od daleč ne odtehta škode, ki jo je ta država baje utrpela zaradi rumunske agrarne reforme. Ta

argument seveda niti ne zasluži, da bi se o njem razpravljalo. Ta država stalno trdi, da se vojne reparacije tičejo samo vlade, dočim sega škoda, ki jo je povzročila agrarna reforma, na privatno polje in da je treba za to urediti to vprašanje med državo in privatnimi osebami. Ta utemeljitev je brez vrednosti, kajti vojne reparacije nikakor niso kazni za nadomestilo škode, ki je bila storjena privatnim osebami. Zakaj bi toliko debatirali m zakaj bi se s takimi razpravami zavlačevala rešitev vseh važnih vprašanj?

Iz tega se jasno vidi, da ona država, za katero gre, zasluži mnogo bolj politične, kakor pa finančne cilje. Ta država si predstavlja rešitev nekako tako: Če Rumunija ne bo plačala, potem lahko nadaljujemo s agitacijo, ki bo končno privedla do revanže; če pa Rumunija plača, bomo imeli denar za municijo, topove in drugo opremo za bodoče dogodke. Rezultat je končno vedno enak. Toda igra te države je razkrita in njena argumentacija, ki zasluži edini cilj, da bi nerazpoloženo ostalo še nadalje, se ne bo upoštevala.

Upam, je izjavil zunanji minister Mironescu, da Rumunija in ostale države Male antante, ki so tudi v tem pogledu solidarne, ne bodo niti za trenutek prenehale delovati skupno, dokler ne bodo končno strle tega odpora. Tedaj bi bila morda v dveh mesecih mogoča rešitev vseh vprašanj, ki sedaj vznemirjajo in ščuvajo duhove. Če pride do sporazuma in do plačila reparacij in se bodo spoštovale mirovne pogodbe, smo tudi mi pripravljeni pozabiti vse spore in nesporazumljenja.

Budimpešta, 13. dec. AA. Italijanska delegata za haasko konferenco Prochi in Pueci sta včeraj popoldne posetila ministrskega predsednika Bethlena in ministra zunanjih zadev Valka ter finančnega ministra Vesceria, da se informirata o madžarskem stališču glede vprašanja vzhodnih reparacij.

Silni viharji v zapadni in severni Evropi

Ponesrečene ladje — Ogromna škoda — Veliko neurje v okolici Dunaja

Pariz, 13. dec. Nad zapadno in severno Evropo se vedno divjajo hudi viharji, ki so se jim včeraj pridružile tudi še lokalne nevihte z nalivi in ponekod tudi s točo. Morje je silno razburkano in se je včeraj ponesrečilo več manjših ladij in cela množica ribiških čolnov. V bližini Bordeauxa je zal velikanški val večji ribiški čoln ter odplaval 14 mož posadke, ki so vsi utonili. Stražnica dveh morskih svetilnikov pri Vieille sta že 14 dni popolnoma odrezana od ostalega sveta. Zaradi pomanjkanja hrane in pitne vode sta popolnoma onemogla in neprestano kličeja na pomoč. Vsi poizkusi pa so se doslej ponesrečili, ker je morje tako razburkano, da se nihče ne more bližati svetilniku. Nad Strassbourgom in Naneyem se je vlija snovi strahovita ploha.

Med nevihto je udarila strela v električni vod, tako, da je ostalo mesto brez razsvetljave.

Berlin, 13. dec. Nad vso Nemčijo divjajo že par dni hudi viharji, ki so povzročili obilo škoda. Ponekod so porušene vse telefonske in brzojavne zveze, a tudi železniške naprave so zelo poškodovane.

Dunaj, 13. dec. Med nevihto, ki je včeraj divjala nad severno Avstrijo, se je pojavil ob železniški progi med Lissingom in Badenom zračni vrtnec, ki je skoro popolnoma demontiral železniške naprave. Promet so morali na tej progi začasno ustaviti. Vihar je bil tako silen, da je prevračal avtomobile in dvigal ljudi v zrak. V Lissingu je porušil dimnik neke tovarne, več hiš pa popolnoma razkril.

Velike priprave za proslavo kraljevega rojstnega dne

Beograd, 13. decembra. Za sprejem poklonitvenih deputacij se vrše velike priprave. V vseh glavnih ulicah so že postavljene drogovje za zastave in lampijončke, s katerimi bo na predvečer kraljevega rojstnega dne razsvetl'eno vse mesto. V vseh hotelih in prenočiščih so oddane vse sobe, tako, da ni mogoče dobiti nikjer več prenočišč. Tudi vsa razpoložljiva privatna stanovanja so že oddana.

Slava kraljeve rodbine

Beograd, 13. decembra. Danes se je vršila na Dedinju intimna rodbinska slava kraljeve rodbine. Sečenje kolača je opravil dvorni prota. Prisostvovali so proslavi samo člani kraljeve rodbine ter v imenu vlade ministrski predsednik in minister pravde.

Dijaška Mala antanta

Praga, 13. decembra. AA. Odbor dijaške Male antante ima svoje seje od včeraj do 15. decembra v Pragi. Seje se udeležujejo tudi delegati rumunskih in jugoslovenskih akademikov. Delegatom na čast so priredili minister zunanjih zadev dr. Beneš, primator dr. Baxa in rektor Karlove univerze recepcijo.

Znižanje obrestne mere Angleške banke

London, 13. decembra. Angleška narodna banka je z 12 t. m. ponovno znižala obrestno mero in sicer od 5% na 5%.

Sovjetski poslanik v Londonu

London, 13. decembra. Sročil je prispel semkaj novbimenovani poslanik sovjetske Rusije Sokolnikov. Danes bo izročil svoa akreditiva zunanjemu ministru. Angleški listi izražajo pri tej priliki nado, da Sokolnikov ne bo sledil zgledom svojih prednikov ter da bo s svojim delovanjem pripomogel, da bo obnova diplomatskih odnosov med Anglijo in Rusijo za obe državi koristna in plodnomsna.

Novi sovjetski poslanik je odklonil novinarjem vsako izjavo.

Tittoni na smrtni postelji

Rim, 13. decembra. Znanega italijanskega politika in senatorja Thomassa Tittonia, ki je star že 80 let, je zadela kap. Po vsem evem delu telesa je povsem ohromel. Po mnenju zdravnikov je njegovo stanje brezupno.

Komunistična organizacija na ženski gimnaziji

Varšava, 13. decembra. AA. Iz Lodza poročajo, da je policija na tukajšnji ženski gimnaziji odkrila zelo aktivno komunistično organizacijo. Našla je mnogo opasne in najradikalnejše komunistične literature. Pet dijakinj je bilo aretiranih.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.76, Berlin 13.4873—13.5175 (13.5025), Bruseli 7.8973, Budimpešta 9.8822, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 7.937, Newyork 56.17 do 56.37 (56.27), Pariz 221.08—223.08 (222.08), Praga 166.89—167.69 (167.29), Trst 294.05 do 296.05 (295.05), Varšava 6.33.

Razvoj industrijalizacije Ljubljane

Ljubljana ima za industrijo dovolj električnega toka — Kako naj se pospešuje industrijalizacija Ljubljane

Ljubljana, 13. decembra.

Na zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta je vložil v. b. svetnik inž. Anton Dietrich naslednji predlog:

Po regulacijskem načrtu našega mojstra prof. Plečnika je določen v svetokrižski okraj obsežen industrijski okraj, čegar teren je naravno zelo prikladen za gradnjo nove industrijske podobe. Regulacijski načrt svetokrižskega okraja je bil sprejet od občinskega sveta v javni seji, s čimer je občinski svet krepko povdaril, da hoče pritegniti v Ljubljano in njen okolici velemištrijo, od katere pričakuje znatne direktne in indirektno koristi.

V povojni dobi se je industrija v Ljubljani in njenem okolici počasi razvijala. Naselilo se je v tem času le nekaj malih industrijskih podjetij. Vzrok temu počasnemu razvoju je bil ta, ker Ljubljana ni imela vseh pogojev za pritegnitev novih industrij. Danes pa ima Ljubljana na razpolago glavni pogoji in to je cenena električna energija.

V obstoječi električni centrali v Ljubljani so nameščeni stroji z učinkom 2500 KS. Prav te dni se postavlja še en velik parni turboagregat z učinkom 3300 KS, tako da bo imela ljubljanska električna centrala 6000 KS učinka, s čimer stopa med največje kalorične centrale v Sloveniji. Iz novo postavljene parne turbine bo mogla mestna elektrarna nuditi velemištriji tok po tako nizki ceni, da se bo priključilo na njo omrežje lahko vsako industrijsko podjetje.

Ker doslej mestna elektrarna ni imela na razpolago dovolj toka za industrijska podjetja, so nastale pogonske centrale, ki dosežajo v Ljubljani 4085 KS. Vse centrale, ki so nameščene v sredini mesta, se bodo mogle odslej priključiti na povečano mestno centralo ter se bo na ta način higiensko stanje stolnega mesta znatno zboljšalo, odpadke pa bodo tudi deloma zastarele privatne pogonske centrale, v katerih se za pravila narodno gospodarsko premoženje.

Industrija se mora vabiti v naše mesto in potem sprejeti prijazno in z odprtimi rokami. Lep primer v tem pogledu nam nudi mesto Kranj, ki si je ustvarilo vse pogoje za dotok velemištrije. V Kranju se je naselilo 5 močnih tekstilnih podjetij, od katerih ima mestna občina slovenskega Manchesterja lep dobiček.

V poslednjem času se kaj rado razpravlja o industrijalizaciji mesta Ljubljane, vendar so vsi dobro misljeni predlogi brez haska, če se ne pokaže tudi s krepkimi dejanji, da ima Ljubljana največje interese za dotok nove industrije. Mestna občina mora poleg cenene električne energije ustvariti tudi vse pogoje za naselitve nove velemištrije.

Na podlagi zgoraj navedenih dejstev predlagam, da izvede mestna občina Ljubljana v svrhu pospešitve industrijalizacije mesta ukrepe v skladu z naslednjimi smernicami:

Novi industriji se mora preskrbeti pripravljen teren za zgraditev industrijskih objektov po nizki ceni. Občina mora zagotoviti novi industriji popolno ali pa vsaj delno oprostitve vseh občinskih davčnin. Industriji se mora pogodbenim putem nuditi v prvi vrsti električni tok po konkurenčni industrijski tarifi, kakor tudi posebne ugodnosti v ceni za plin in vodo, porabljeno po merilih. Znižati se morajo občinske davčnine na tovarne avtomobile, ki prevažajo blago s kolodvorov v tovarno in nazaj. Uvoznine se mora oprostiti blago, ki se uvažuje v mesto za industrijske namene. Tudi mestna trošarina naj se zniža, odnosno oprosti trošarine vso blago, ki je namenjeno za industrijsko uporabo in se pošilja iz Ljubljane. Industriji se morajo nuditi po možnosti ugodnosti pri priključku na mestno kanalizacijo ter na električno, vodovodno in plinsko omrežje.

Posebno pa se mora paziti, da mestni magistrat postopa naprejem že obstoječi industriji prijazno in dobrohotno ter rešuje vse vloge in prošnje kulantno in ekspeditivno. Zadovoljna obstoječa industrija bo tem močnejše privabila novo velemištrijo v Ljubljano in nje okolice.

Končno predlagam, naj bi se sedanji obrtni osek obč. sveta preobrazil v obrtni in industrijski osek, ki bi se bavil med drugim z vsemi vprašanji naselitve novih industrij v sporazumu z upravnim odborom mestne elektrarne, vodarne in plinarne in z finančnim odsekom.

Za celibat uradnic ali proti

Kjer žene-matere služijo, tam i izgubljata družina in domače ognjišče svoj o vrednost

36

Nočem pisati o celibatu uradnic niti z višjega ali nižjega stališča, niti s stališča prizadetega ali neprizadetega, temveč navesti hočem le nekaj resnic, katerih nihče ne more zanikati.

Poklic žene v uradih je bil in ostane vedno le provizorijem, kajti ženi je dala narava povsem drugo funkcijo v človeški družbi, katere je definitivna in končna: da postane žena svojemu možu dobra družica in gospodinja, otrokom pa skrbna mati. Ta funkcija se ne da prenesti na druge osebe ali institucije brez obutne škode za družino in človeško družbo. Socijalno življenje vseh držav, razven sovjetske Rusije, sloni še danes na tem elementarnem zakonu narave. Sedanji čas sicer zahteva in opravičuje nekako emancipacijo žene do gotove meje, v kolikor to potrebuje njen položaj, ako ne najde moža in je vezana na lastni zaslužek, ali pa ako usoda družini prežgoda ubrabi očeta rednika, in mora vdova skrbeti za svoje nedoraste otroke. Temu času primerno tudi pošiljajo starši svoje hčerke v razne šole ali v kak urad, da si pridobijo znanja, ki je potrebno za njih eksistenco, ako ne najdejo poti v zakonski stan, v katerem je njih pravi poklic za katerega so določene po naravi.

To stremljenje staršev rodi seveda novo nevarnost, da se namreč mlada hčerka prelasko odtuji in prezgodaj odtegne gospodinjstvu, ali pa da istega niti v najprimitivnejši obliki ne spozna. Ako se hčerka ni privadila gospodinjstvu ali se ni naučila kuhati, predno je šla v službo, se tega pri pisalnem stroju, ali pa v šoli kot učiteljica nikdar več ne nauči. To je pač tudi krivda mamic, katere mislijo, da je treba hčerko čimprej vtakniti v milje uradov, ker ima tam lepšo priliko in ker tam lažje najde »svojo srečo«, kakor doma. Če najde s tako, prezgodaj domači vzgoji odtegnjeno ženo, tudi bodoči mož svojo srečo, za to se mame pač ne briga. Zato se v sedanjem času razdirajo zakoni in vedno večjem številu, kajti čimprej se dekle vzgaja za javni poklic, tembolj izgublja kvalifikacijo za dobro gospodinjstvo. Človek se namreč loti najraje in najlažje takega dela, za katero ima sposobnosti in znanje. Od take žene pa ne moreš zahtevati, da prevzame gospodinjstvo, ker se na istega kratkoročno ne razume. Delo v gospodinjstvu je težko, navadno težje kakor v uradu. Uradnice navajene na »puc« in cigarete, na kino in ples, toda brez vsakega smisla za gospodinjstvo, pač ni mogoče spraviti v kuhinjo ali v otroško sobo, posebno če plača moža ni tako visoka, da bi mogla neokrnjeno živeti v svoji razvajenosti. Raje bo taka žena žrtvovala svojo plačo za služkinjo in tudi srečo svoje dece, ter ostala uradnica. Najbolj dobrodošla je pa v takem primeru zakoncem njih mati, katero se pritegne v hišo in stara uboga reva naj gara namesto moderne žene v gospodinjstvu, tam se jo izmognava do zadnjega zdihljaja, saj ni treba materi plačati, kakor vsaki služkinji, je bolj zanesljiva in poceni. Izgovor, ki je najbolj na dlani, da mož ne zasluži zadosti in da mora žena zato ostati še nadalje v uradu, ne drži v nobenem primeru. Žena, ki ni gospodinja, pač nima pojma, koliko bi lahko možu prištedila in olajšala zaslužek, če bi znala lepo doma gospodinjiti, kuhati in otroke sama vzgajati.

Urejena družina, dom in domača vzgoja otrok je temelj vsega družabnega življenja in reda. Tam črpa mož svoje moči po trudoplnem delu, tal se rodi vsa moralna in vse, kar je dobrega ali slabega v človeški družbi izvira od tam. Šola na primer da človeku le zunanji okvir in znanje za poklic, dom in družina mu daje moralno in značaj, daje mu dušo. Zato more biti v tem primeru poklic učiteljice le sporednega značaja in se mora v danem skladu umakniti učitelju višjemu poklicu matere-vzgojiteljice svoje lastne dece. Vsak človek ima za svoje šolanje učitelja dovolj, za svojo vzgojo ima pa le eno mater. Zato spada vsaka učiteljica-mati k svojemu otroku, ne pa v šolo. Še ciganka-mati se v svojem elementarnem instinktu zavzame svoje dolžnosti in si privzame, ako gre za kruhom, svoje dete na hrbet.

Kje je tisto nadčloveško bitje, ki bi znalo biti hkrati dobra učiteljica ali uradnica, dobra gospodinja, mati in žena? 10 ur dnevno rabi povprečno za delo v uradu, 10 ur za počitek in spanje, ima torej le 4 ure dnevno na razpolago, da skrbi za moža, deca in za gospodinjstvo. V taki družini pač ne pozna mož pravega doma, otrok ne pozna prave materske ljubezni in nege, le šola bo imela v taki ženi povprečno učiteljico, katero pa ravno tako lahko pogreša. Takemu otroku je ima »matie le prazna beseda. In dom? Ko pride tak otrok iz šole in najde dom zaklenjen, se napoti v družbo pobalov in v postane dete ulice. Tako se trgajo nekdanje družinske vezi, tako izgublja družina in domače ognjišče v moderni družbi svojo vrednost. Danes, ko se socialna zakonodaja vseh držav trudi, da reši družinsko življenje materialnega delavca propasti, se javijo simptomi, da zahaja tudi že družina intelektualca po nepotrebnem v krizo.

Zahtevajte od žene, predno stopi v kak začasni poklic ali v zakon, naj doprinese dokaz o svoji usposobljenosti za gospodinjstvo in videli boste, da bo uradnica, čim se poroči, zapustila z veseljem svoj provizorni poklic in izginila iz urada ali iz šole. Takrat tudi celibat učiteljice in uradnice ne bo niti več potreben, niti se nihče ne bo zgražal na njim. D. K.

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Trgovsko in obrtniško življenje v Ljubljani

Zadnje tri mesece je bilo v Ljubljani prijavljenih 120 novih trgovskih in obrtnih obratov, odglašanih pa samo 61

Ljubljana, 13. decembra.

V naslednjem priobčujemo zanimive podatke o trgovskih in obrtnih obratih, ki so bili v zadnjih treh mesecih prijavljeni odnosno odglašeni pri obrtni oblasti. Mesecni izkazi za prvo polovico tekočega leta so izkazovali znatno večje število odglašanih, nego prijavljenih obrtnih dovoljenj. Vpoštevatvi je treba, da je mestni magistrat kot obrtna oblast začetkom leta izvedel delno revizijo vseh obrtnih koncesij ter je zato brisal trdke in obrate, ki so že davno prenehali poslovati. Od septembra dalje je začelo število prigašenih obratov rapidno naraščati, nasprotno je število odglašanih padlo. Po podatkih obrtne oblasti je bilo v zadnjih treh mesecih (september-november) prijavljenih 120 novih trgovskih in obrtnih obratov, odglašanih pa samo 61. V tem času je bilo na novo odprtih in ustanovljenih 48 trgovin in trgovskih agencij, odjavljenih in brisanih pa le 9. V posameznih mesecih je bilo razmerje sledeče:

V septembru 14 prijav (trgovin in agencij 2), a 3 odjave (2 trgovini), v oktobru 66 prijav (28 trgovin in agencij), odjav 11 (trgovina nobena), v novembru 40 prijav (novih trgovin in agencij 18), a 30 odjav (od teh 7 trgovin). V zadnjem času so bile podeljene večje koncesije, tako za gospodarske, informacijske in druge pisarne. Trgovsko-informacijska služba v Ljubljani je še v povojih. Izvedena še ni točna informacijska služba, kar bi bilo zelo potrebno. G. Milan Cimerman namerava na podlagi koncesije otvoriti s prihodnjim letom obsežno gospodarsko informacijsko pisarno. Slično koncesijo v manjšem obsegu je dobil tudi magistratni rav-

Ureditev Čevlarskega mostu

Ljubljana, 13. decembra.

Za časa regulacije Ljubljane je železni tročlenski most čez Ljubljanico Pod Trančo močno trpel. Zabijanje ogromnih pilotov in zagatnih sten s stroji zabijali je silno zrahljalo nabrežja in so bile potrebne hiše močno prizadete. Razume se, da vzroki regulacije Ljubljane niso prinesli mostovom, posebno še mostu Pod Trančo, ki za take neprimere ni bil zgrajen. Posebno se radi izkopa globokih temeljev opornih zidov, ki segajo mnogo metrov izpod sedanjega dna struge, se je začela tročlenska konstrukcija posadati in je obstojala nevarnost, da se most zruši, ker so se tudi oporniki nagnili.

Zato stoji most podprt z leseno konstrukcijo. Zeleni bi bilo, da se regulacija dela Ljubljane čimprej dovrši, ob kateri priključki bo treba misliti tudi na odstranitev nedostatka pri mostu Pod Trančo. Ta most je namreč sedaj zaprt in prehodni samo za pešce.

Po novem regulacijskem načrtu univ. prof. arh. J. Plečnika bo zgrajen v bodočnosti impozanten most preko Ljubljane nekoliko nižje od sedanjega Čevlarskega mostu. Ta most bo projektiran v podaljku Kongresnega trga v trasi sedanjega poslopja Matice in bo vezal Kongresni trg z Mestnim trgom.

Vendar nameravajo oblasti sedanjo konstrukcijo Čevlarskega mostu, ki ima svojo zgodovinsko vrednost in je tudi dokaj lepa, obdržati tudi še vnaprej in bi služila lahkomu prometu.

Ureditev Čevlarskega mostu je torej v nujni zvezi z dovršitvijo regulacijskih del Ljubljane. Zato naj se soraj prične z dovršitvijo že tako nujno potrebne regulacije Ljubljane.

Sokol Vsesokolski zlet v Beogradu

Kolikar je sedaj določeno, bo spored vsesokolskega zleta tale:

V ponedeljek, dne 9. junija, javna telovadba srednješolske mladine.

V soboto in v nedeljo, dne 15. in 16. februarja, smuške tekme zveze slovenskega sokolstva.

V nedeljo, dne 8. junija, tekme srednješolske mladine.

V soboto in v nedeljo, dne 14. in 15. junija, nastopi vojaštva.

V soboto, dne 21. junija, tekme in skušnje sokolskega naraščaja.

V nedeljo, dne 22. junija, dopoldne sprej. Popoldne javna telovadba: 1. proste vaje moške in ženske dece iz Beograda in okolice; 2. proste vaje moškega naraščaja; 3. proste vaje ženskega naraščaja; 4. bojna tekma moškega naraščaja; 5. igre ženskega naraščaja; 6. nastopi gostov (naraščaja, združenega v Zvezi slovenskega sokolstva). Zvečer akademija.

V ponedeljek, dne 23. junija, tekma članov in članic na orodju za prvenstvo Zveze slovenskega sokolstva.

V torek, dne 24. junija, prosta tekma članov in članic za prvenstvo Zveze slovenskega sokolstva. Tekme nižjega oddelka.

V sredo, dne 25. junija, tekme srednjega in višjega oddelka; I. del enajsterboja; posebne tekme članov in članic.

V četrtek, dne 26. junija, II. del enajsterboja; šeststoroj članov; četverboj članic; odbojka članov in članic.

V petek, dne 27. junija, I. zletni dan. Dopoldne skušnje članov in članic. Popoldne javna telovadba: 1. proste vaje starejših bratov s palicami; 2. proste vaje članic; 3. stafeta članov Zveze slovenskega sokolstva za prehodno darilo; 4. nastop gostov; 5. proste vaje članov; 6. nastop vzornih

vrst na orodju; 7. posebni nastopi jugoslovanskih žup (I. del). Zvečer akademije.

V soboto, dne 28. junija, II. zletni dan. Dopoldne skušnje. Popoldne javna telovadba: 1. proste vaje članov; 2. proste vaje članic; 3. nastop gostov in stafetni tek članic Zveze slovenskega sokolstva za prehodno darilo; 4. nastop jugoslovanske vojske; 5. posebni nastopi jugoslovanskih žup (II. del); 6. nastop sokolskih čet. Zvečer akademije.

V nedeljo, dne 29. junija, III. zletni dan. Dopoldne sprej. Popoldne javna telovadba, katere spored pa še ni natančno določen. Nameravani so nastopi zavezniških vojsk, jugoslovanske, češkoslovanske, poljske, francoske in rumunske, vmes pa bi nastopale sokolske celote. Zvečer akademije.

Predavanje o sadjarstvu in vrtnarstvu

Letos jeseni je priredila podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani priredila s 12. novembrom prav krepko uspešna tedenska večera predavanja iz sadjarstva in vrtnarstva v prostorih meščanske šole pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Predavali so do sedaj razni strokovnjaki, kakor: g. Škrlatič o trni na vrtni; g. Kureš o vzgoji piramide; g. inž. Skubic o jesenskem sajenju drevec; g. inž. Lah o gnojenju na vrtni in uporabi čiščenega solitra; g. Kafol o boleznih na sadnem dreveju in dne 18. decembra pa predava g. Humek o priključnem dreveju na vrtni. Predavanja so bila prav dobro obiskana.

Članstvo se sporeča, da so na zimskem programu še sledeča predavanja in sicer vsako sredo zvečer: dne 8. jan. predava g. Lap o ovetičarstvu (s sklopičnimi slikami), dne 14. jan. g. inž. Lah: napake pri blovskem gnojenju na vrtni, dne 22. jan. g. Lap o ovetičarstvu (s sklopičnimi slikami), dne 29. jan. g. Kafol: živalski škodljivci na vrtni (s sklopičnimi slikami), dne 5. februarja g. Kureš: ribez, kosmulje in maline, dne 12. februarja g. dr. Pirš o biženju in zeljenju, dne 19. februarja g. Kureš o vrtnih jagodah in dne 26. februarja g. Humek: diskusija o pomladanskih delih na vrtni in 5. marca pa g. Inkret — o reži domačih začecov. S temi predavanji hoče podružnica zaključiti svoj zimski program.

Za spominjal in poletje se bo pa preskrbelo za razna praktična razkazovanja kakor: uporaba raznih sredstev pri zatiranju boleznih in škodljivcev, poletno obrezovanje itd.

Članstvo se vlnudno vabi, da se predavanjem redno udeležuje, nečlani in ljubitelji te lepe panoge so dobrodošli. Tajnik.

Sport Občni zbor SK Ilirije

Ljubljana, 13. decembra.

Snoči se je vršil v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti občni zbor vodilnega slovenskega športnega kluba S. K. Ilirije. Izredno dobro obiskano zborovanje je otvoril in vodil predsednik dr. Milan Dušar, ki je uvodoma toplo pozdravil vse navzoče, se spomnil na protokolu letu umrlih članov Ilirije in prešel na glavni red, poudarjaljoč, da stopa Ilirija v 20. leto svojega obstoja. Po njegovem govoru, tajniškem poročilu g. Baltezarja in poročilih odborovih funkcionarjev ter načelnikov posameznih sekcij, iz katerih je razvidno, da je bilo delovanje kluba v preteklem letu zelo plodovito ter bogato na uspehih, je bil soglasno izvoljen sledeči odbor:

Predsednik: dr. Milan Dušar, podpredsednik: dr. Lapalje Stanko, podpredsednik: Major Fran Koprivec, glavni tajnik: Betetto Evgen, tajnik II.: Siročič Mirko, zapisničar: Kramaršič Božo, blagajnik I.: Medič Rudolf, blagajnik II.: Baltezar Ivan, I. gospodar: Smole Albin, II. gospodar: Rotar Albin, odborniki: kap. Vojtek Mirko, Jerla Franc, Derdaj Stane, dr. Kuhelj Mirko, dr. Berce Janko, ing. Šuklje Milan, Josko Gorec, dr. Ferjančič Josip, dr. Jenko Ivan, Zupan Miroslav. Načelniki sekcij: nogomet: insp. Negovčič Richard, lahka atletika: prof. Čop Josip. Težka atletika: Kos Anton, Hazena: dr. Mayer Ernest. Plavalna: dr. Jenko Ivan. Smučarje: Siročič Ernest. Džedna: ing. Bloudček Stanko. Sabljaška:

polkovnik Cvečko. Ping-pong: Beltram Hugo. Tenis: P. Revušič. Odbor: Bežek Erbin, Rabč Viktor, Pogorelec. — Razsodišče: dr. Jenko Ivan, dr. Franseis Alojz, dr. Demšar Jernej, dr. Pretnar Josip, Valašek Zdenko. — Arhivar: Komar Ivo.

— ASK Primorje — Lahkoatletska sekcija. Jutri ob 17. uri naj se sestane o vsi lahkoatleti na skupnem sestanku, ki se bo vršil v telovadnici pri Zidariju na Dunajski cesti. — Važno!

Beležnica KOLEDAR.

Danes: Petek, 13. decembra 1929, kataličani: Lucija, pravoslavni: 30. novembra, Andrija.

DANASJE PRIREDITVE.

Opera: Gorenjski slavček.

Kino Matica: Zena na mesecu.

Kino Ideal: Borba in zmaga.

Kino Ljubljanski dvor: Spočetje, rojstvo in rast človeka.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marijin trg. Kuralt, Gosposvetska cesta.

Prosveta Drama Repertoar.

Začetek ob 20.

Petek, 13. decembra: Zaprt.

Sobota, 14. decembra: »Don Carlos«, premijera. Izven.

Nedelja, 15. decembra ob 15: »Utopljene«. Znižane cene. Izven.

Nedelja, 15. decembra ob 20: »Don Carlos«. Izven.

Ponedeljek, 16. decembra: »Velika abeceda«. Red C.

Torek, 17. decembra: Zaprt.

Priprave za premijero »Don Carlos« v soboto v ljubljenski drami gredo h koncu. Vsi sodelujoči se zavzamejo, da jih čaka ogromna, odgovorna naloga ter da postavljajo s sobotno uprizoritvijo novo, svetovno delo v slovensko kulturno življenje. Režiser, igralec, scenograf in krojač so stori vse, kar je bilo v njihovih močeh in kar so dopuščale naše razmere. Vodsvo je postarbelo, da bo uprizoritev tega svetovnega dela nesmrtnega dramatika kolikor mogoče dostojna. Gledalci misli znajoči, napeta vsebina, nepremagljivi, plenični idealizem, brezprimerna ednik ater pesniške lepote jezika sveževoznoznane, vedno aktualne tragedije tudi pri našem občinstvu nikakor ne more zgrešiti svojega visokega namena. V glavnih vlogah sodelujejo gospe Savičeva in Mira Danilova ter gg. Lovar, Jan, Kralj, Skerbinček, Gregorin in Debevec. Režijo ana g. Ciril Debevec. Scena: g. prof. Vavpotič. Začetek ob osmih, konec ob 11. uri. Uprizoritev je razdeljena na pet dejanj odnosno 16 slik. Po vsakom dejanju kratke odmor. Občinstvo vjudno opozarjamo, da si vstopnice za premijero pravčasno nabavi pri dnevi blagajni v opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure popoldne.

Opera Repertoar.

Začetek ob pol 20.

Petek, 13. decembra: »Gorenjski slavček«. Red B.

Sobota, 14. decembra: »Mamzelle Nitouche«, opereta. Ljudska predstava pri znanih cenah.

Nedelja, 15. decembra ob 15: »Gorenjski slavček«. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Nedelja, 15. decembra ob pol 20: »Tikar«, opereta. Premijera. Izven.

Danes se poje Poeslerstija »GORENJSKI SLAVČEK«. Sodelujejo: ga. Ribčičeva, ga. Jermanova, gna. Španova ter gg. Gostič, Orba, Rumpelj, Janko, Mohorčič in drugi. Dirigent g. prof. Jeraj. Režiser g. prof. Šest. Predstava se vrši za B abona.

Jutri se poje »MAMZELE NITOUCHE« z go. Polščovo v naslovni partiji. Dalje sodelujejo ga. Balantkova, gna. Savičeva ter gg. Drenovec, Peček, Povhe, Simončič, Rus, Endlauer, Sekula in drugi. Dirigent g. H. Svetel, režiser g. Povhe. Predstava se vrši izven abona pri znanih cenah.

V nedeljo popoldne se poje »GORENJSKI SLAVČEK« izven abona pri znanih cenah. Zvečer je premijera Zelforjeve operete »TICAR«. Opereta je delo starejšega dazuma, polna sladkih melodij in segajnih zapletljivost. Naslovno partijo poje g. Drenovec. V opereti nastopi kot koreograf gna. Majdičeva, ga. Polščova, ga. Balantkova, gna. Savičeva, Jerom ter gg. Gostič, Peček, Povhe, Simončič, Sekula, Rus, Belš, Jarc in drugi. Dirigent je g. Svetel. Režiser g. Povhe. Opozarjamo vse ljubitelje operete, da si pravčasno oskrbe vstopnice.

Šentjakobski oder

Začetek ob 20. uri.

V soboto, 14. dec.: »Prisega o pomoči«.

V nedeljo, 15. dec.: »Prisega o pomoči«.

Manice Komarove »Prisega o pomoči« na Šentjakobskem oderu. V soboto, 14. decembra in v nedeljo 15. decembra uprizorijo Šentjakobski oder krasno štiridejansko izvirno slovensko dramo »Prisega o pomoči«, ki jo je spisal naša popularna slovenska pisateljica Manica Komarova. Snov je vzeta iz življenja našega kmetijskega ljudstva. Pisateljica se pozna, da pozna izobno naše podeželsko življenje. Prizori so slikani izvestno in jezik je lep in sočen. Vabimo cenjene posetnike Šentjakobskih predstav in drugo občinstvo, da v obitnem gostuju poseti predstav. Vstopnice se dbe v trgovini gosp. Miloša Karničnika na Smerem trgu.

OTROŠKE NOGAVICE z 1000 KLJUČIČ

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Dnevne vesti.

Zanimanje za naš roman „Seržant Diavolo“

je tako veliko, da se oglašajo dan za dnem novi naročniki, ki se vedno bolj zanimajo za izredno napeto dejanje tega prekrasnega romana. Ker med ljubitelji tako odličnih romanov, kakor je »Seržant Diavolo«, gotovo mnogi niso naročeni na »Slovenski Narod« in torej začetka našega romana niso čitali, je uprava našega lista pripravljena poslati brezplačno novim naročnikom vse številke »Slovenskega Naroda«, od 2. decembra dalje, ko je začel roman »Seržant Diavolo« izhajati. Ne zamudite te ugodnosti, da boste imeli v celoti roman, kakršnih je v svetovni literaturi malo.

— **Delegacija Sokolske župe Ljubljana.** Kakor čujemo se udeležiti izredne skupščine JSS dne 13. tm. v Beogradu sledeča delegacija: Starosta br. Nande Marolt, načelnik br. Stane Vidmar, tajnik br. Stane Flegar, prosvetar br. Ivan Prosenec in bratje: Lev Čebular, ing. Kajetan Kavčič, Franjo Medic, Veri Svajgar, Rudolf Žitnik, Ljudevit Mlakar. Delegacija odpotuje jutri z večernim brzovlakom v Beograd.

— **Odlikovanje.** Z redom Sv. Save V. stopnje je odlikovan vpokojeni nadzornik finančne kontrole v Ljubljani Franjo Burger.

— **Finančna kontrola v Novem mestu.** Finančni minister je na predlog finančne direktije v Ljubljani odredil, da se politična občina St. Jernej izloči iz službenega okoliša oddelka finančne kontrole v Skocijanu pri Mokronogu in dodeli službenemu okolišu oddelka finančne kontrole v Novem mestu.

— **Zakon o administraciji vojske in mornarice.** »Službene Novine« št. 291. z dne 11. tm. objavljajo zakon o administraciji vojske in mornarice.

— **Za mrtve proglašeni.** Deželno sodišče v Ljubljani je uvedlo postopanje, da se proglašajo za mrtve Jurij Močilnikar s Črnuč, Franc Sapor iz Moravca in Josip Anzelmi s Trojan, ki so odšli začetkom vojne na bojišče, pa se niso vrnil. Okrožno sodišče v Mariboru je pa uvedlo postopanje, da se proglašajo za mrtvega posestnika iz Grlica Alojz Vogrinčič, ki je odšel 1. 1906 v Ameriko in se že od 1909 ni oglasil.

— **Dražba lova.** Lov občine Velika Polan se bo oddajal v zakup za dobo od 19. januarja 1930 do 31. marca 1936 na javni dražbi 18. januarja 1930 ob 9. v občinskem uradu v Ribnici.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list kr. banske uprave pravne banovine« št. 8. z dne 12. tm. objavlja zakon o konvenciji o nastanjanju in konzularni službi med kraljevino SHS in republiko Albanijo, sklenjeni 22. junija 1926 v Beogradu.

— **Pojasnilo k radiopravilniku.** Oblastna pošta uprava objavlja: Ako naročnik v tromesečju, za katero je plačal naročnino, odpove postajo in proda radioaparata drugi osebi, se naročnina nikoli ne šteje v dobro osebi, ki je aparat kupila ali prevzela. Prejemnik aparata mora nanovo prijaviti postajo tako, kakor je predpisano v členu 2 pravilnika, in mora najprej plačati naročnino od prvega dne tekočega meseca, v katerem začne uporabljati aparat pa do konca tretjega meseca. Če naročnik umrje, mora oseba, ki je podedovala radioaparata, postajo nanovo prijaviti in poravnati najmanj trimesečno naročnino. Naročnina, ki jo je morebiti umrl naročnik poravnal za tekoče tromesečje, se dediču radioaparata ne šteje v dobro. Vsakdo lahko postavi radioaparata ne samo v svojem stanovanju, temveč tudi v kakem drugem javnem prostoru na pr. v gostilni ali društveni dvorani. Ako pa pobira stranka za radioaparata na javnem prostoru posebno vstopnino, potem mora plačati letno naročnino v znesku 1500 Din po členu 26 radio pravilnika.

— **Zagreb gradi novo letno in zimsko kopališče.** Zagrebški listi poročajo, da bodo v prihodnjem letu zgradili v Zagrebu moderno velenostno kopališče in sicer na mestnem zemljišču ob Miramarski cesti vzhodno od Tipografskega igrišča. Graditelji so baje pripravili investicijo za zgradbo 10milijonski kapital. Kopališče bo sportsko bazen bo dolg 50 metrov, proga pa bo namani za 10 tekmovalcev. Poleg letnega zgrade istočasno tudi zimsko kopališče, ki bo dolgo 35 in široko 32 metrov. Z gradnje prične že pomladi. Finančno vprašanje je baje rešeno, načrti narejeni, pa tudi tehničnih zaprek ni.

— **Smučarska kočja v Planici** (pri Tamarju), ki jo je priredil in opremil Smučarski klub Ljubljana, bo odprta in oskrbovana od 14. tm. vsako soboto popoldne in nedeljo ter ob popoldnevih pred prazniki in ob praznikih. Tudi dni je zapadel sneg po vsej Planici. Točno stanje bo sporočeno v soboto dopoldne z obvestilom v izlozih tvrdk Gorec in Magdič. Kakor hitro nastopi trajno zimskosportno vreme, bo Smučarski klub imel stalno odprto in oskrbovano kočjo v Planici. Slavnostna otvoritev kočje bo v kratkem. Dan bo napovedan z obvestilom po časopisih.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** je edino obrambno šolsko društvo v Jugoslaviji. Družba je letos založila izredno lepe božične razglednice. Kupujte jih s tem podpirate družbo!

— **Vreme.** Vremenska napoved obeta sicer nestanovitno vreme, toda vse kaže, da so se vremenslovci zmotili, ker imamo že od večerja lepo vreme. Včeraj je bilo jasno v Ljubljani, drugod pa deloma oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 17, v Skoplju 11, v Mariboru 9, v Zagrebu in Beogradu 8, v Sarajevu 7, v Ljubljani 6,9 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767 m, temperatura je znašala 2,6 stopinj.

— **Nesreče in neizgode.** Včeraj smo poročali o neizgodi, ki je doletela Matičarje v Zenevi. Tina Hrovat je včeraj morala v bolnico. Njene poškodbe so lažje značaja. — Invalid Josip Pregelj iz St. Lamberta je tako nesrečno padel po stopnicah, da je nezavesten obležal. S težkimi notranjimi poškodbami so ga prepeljali v bolnico. — Podobna nesreča je doletela tudi zasebnico Marijo Bonač iz Rožne doline, ki je doma tako nesrečno padla, da je z glavo udarila v vodovodno škofljo, ki se težko poškodovala. Tudi njo so prepeljali v bolnico.

Senzacija vseh senzacij! Ljubezen v filmu! Najnovejši film!
Společje, rojstvo in rast človeka
Mladini neprimerno! Samo za odrasle! Strogo zaključena predstava.
Preskrbite si pravočasno vstopnice!
Telefon 2730. KINO LJUBLJANSKI DVOR.

— **Dva požara v ptujski okolici.** Pestniku Alojziju Majeriju v Zagorcih pri Ptuj je te dni pogorelo gospodarsko poslopje, polno slame in sena. Zgorela je tudi mlatičnica ter več poljedelskih strojev, dočim so živino rešili. Ogenj je nastal radi neopredelnosti. Škoda znaša 30.000 Din, posestnik pa je zavarovan samo za 2500 Din. Te dni so pogoreli hlevi posestnika Josipa Kokota v Grajenškem pri Ptuj. Leseno stavbo je ožen k.nalu vpepelil, razširil se je pa tudi na hišo. Živino in pohištvo so pravočasno rešili. Škoda znaša 30.000 Din. Posestnik ni bil zavarovan. Ogenj so baje zanetili otroci, ki so se igrali z vžigalicami.

— **Kandidat smrti.** V Ptuj je bil zidar Martin Gruber salmijak. Spil ga je črtir litra. S težkimi notranjimi poškodbami so ga prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— **Dr. Kulčar proti kavčiji izpuščen iz zapora.** Danes bo iz zagrebških sodnih zaporov proti visoki kavčiji 80.000 Din izpuščen znani zagrebški odvjetnik dr. Kulčar, katerega afera je nedavno dvignila v Zagrebu mnogo prahu.

— **Nezgodna našega parnika v Benetkah.** V beneškem pristanišču se je včeraj jutraj pripetila težja nesreča. Jugoslovanski parnik »Split«, ki je sicer radi megle zelo počasi in previdno vozil proti pristanišču ter neperstano dajal znake s sireno, se je pred lukso zaletel v večji vlačilec, na katerem je bilo naloženih 1800 ton fosfata. Vlačilec se je v sredi prekal. Posadko je rešil remorker. Parnik je neznašno poškodovan. Skupna škoda znaša 250.000 lir.

— **Usodepolna pomota.** 77letni kovač Franc Szokolay iz Bačke Topole je bil že delj časa bolan. Zdravnik mu je predpisal Franc Jožefovo grenčico, češ naj jo pije na tečje. Žena je šla k trgovcu Rosenbergu v Topolo in zahtevala grenčico. Trgovci ji je dal steklenico, na kateri je bila nalepljena vinjeta Franc Jožefove grenčice. Szokolay je pil grenčico, začutil pa je takoj jidek in neprijeten okus. Čez par ur je pričel bruhati kri. Zdravnik je ugotovil, da gre za zastrupljenje. V steklenici je bila neka kislina. Szokolay je v silnih mukah podlegel zastrupljenju. Policija je zaslišala trgovca in ga po najbrž radi malomarnosti izročila sodišču.

Iz Ljubljane

— **Iz Predavanja »Slavističnega kluba«** o slovenski prozi in dramatik v tekočem letu. Predavanje, ki ga je preteklo nedeljo priredil Slavistični klub »Društva slušateljev fil. fak.« na naši univerzi, je pokazalo, da bodo te prireditve mladim delavcem stale na dostojno akademski višini. Tudi slovenska inteligenca je pokazala, da jo sodobni literarni in kulturni problemi zanimajo; našemu vabilu se je častno odzvala in napolnila univerzitetno zbornico. »Slavistični klub« bo započelo delo nadaljeval. V nedeljo 15. tm. bo ob 10. dop. v univerzitetni zbornici predaval g. Jos. Vidmar. Snov predavanja: »Pregled slovenske proze in dramatike v tekočem letu« bo zanimala vsakega slovenskega izobraženca. Saj gotovo marsikdo ne ve, da je samo v letošnjem letu izšlo poleg petih dramatičnih poizkusov nad dva stot izvirnih romanov in vrsta povesti, nad dvesto novel in cela vrsta noveli, črtic itd. — Po predavanju bo debata. Vsi vljudno vabljeni. Vstop prost.

— **Iz Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani.** Spored proslave za Nj. Vel. kraljev rojstni dan, dne 16. tm. ob 1/2 17. uri v telovadnici zavoda. Pozdrav 1.) a) Poklonitev kralju - skupina. b) Dve deklamaciji. 2.) Pevski zbor zapoje veček narodnih pesmi. 3.) Alt - solo. 4.) Majka Jugovidec: I. dejanje. 5.) Dva telovadna nastopa.

— **Iz Velika votlina sredi Prešernove ulice.** Davi ob 10. je vozil po Prešernovi ulici avto. Sredi ceste med pošto in Tieskovno zadruge se je pod njim udrla kocka tlaka in izginila v zemljo. Začuden ljudje so prišli in skozi malo luknjico opazili veliko votlino z močnim curkom vode, ki brizga kakor iz močne brizgalne v smeri od pošte proti »Slonus«. Ker je bilo nevarno stati na oboku iz cestnih kock, so luknjico razširili, da je velika približno en kvadratni meter, pod njo je pa do 10 kubičnih metrov veli-

ka votlina. Počila je namreč vodovodna cev in voda je jela z vso silo liskati odloka, dokler ni odplavila zemlje in prodrla v kanal. Z veliko močjo je odplavljala gramoz in zemljo v kanal ter izvrtala luknjico, ki se je vanjo posedala zemlja nad njo ter je tako nastala pod tlakom velika votlina. Le natančno sestavljenim kockam tlaka, ki tvorijo pravi obok, ki je izdržal celo težo avtomobila, se je zavaljati, da se ni pripetila velika nesreča, če bi se bil avtomobil vdrl v votlino. Okrog jame je seveda polno ljudi, ki z največjim zanimanjem opazujejo, kako naglo se votlina širi. Mestni gradbeni urad je pod vodstvom ing. Klopčarja takoj odredil, da so votlino ogradiili, ker je nevarnost, da bi se tlak pod težo gledalcev zrušil v globino. Ustavili so vodo, da ne odplavlja več zemlje, ki je zamašila kanal 20-30 m daleč. Do jutri bo najbrž cesta že popravljena, ker bodo delali vso noč.

— **Iz Newyork — mesto čudežev.** (Večezanimiv filmsko predavanje ZKD.) Jutri ob 14.30 bo predvajala ZKD v prostori Elitnega kina Matica veleznimiv film, ki nas bo popeljal čez Ocean v deželo dolarjev — v Ameriki. Newyork mesto nebotičnikov — mesto, čigar življenje se ne

ramah, škilil za Janezovo ženo, za kar je mož zvedel. Epilog bo najbrž na sodišču. — **Iz Zlati za Božič** spominjamo se najbednejših in daru mo družtvu slepih Ljubljana, Ključavničarska 3/II. 707-n

Iz Celja

— **C Ljudsko vseučilišče v Celju.** Pretekli ponedeljek je g. šolski upravitelj Joško Bizjak nadaljeval in končal pri polni predavalnici svoje predavanje o potovanju ob naši jadranski obali in o ogledu zgodovinskega gradu Visokem pri Škofji Loki. Predložil je predavanje nazorno s številnimi skopičnimi slikami, posebno lepe so bile slike o gradu na Visokem, ki jia je predavatelju dala na razpolago dvorna dama ga. dr. Tavčarjeva, katere je predavatelja sprejela pod svojo streho kot svojega gosta in mu razkazala veleznimive sobane in znamenitosti visokega gradu. Gospodu predavatelju se odbor Ljudskega vseučilišča pristožno zahvali za njegov trud in ga prosi, da tudi prihodnje leto zopet predava. Prihodnje predavanje se vrši v ponedeljek 16. decembra t. l. ob 2. uri v meščanski šoli. Predava g. univ. prof. dr. Ramiro Bujas iz Zagreba »O psihičnih razlikah med moškim in žensko«.

— **Vse brivnice** bodo na rojstni dan Njeg. Vel. kralja (17. tm.) zaprte.

— **Cel. Redna javna seja** mestnega občinskega sveta celjskega bo v petek 20. tm. ob 18. v sejni dvorani mestnega magistrata. Na dnevnem redu so poročila raznih odsekov in slučajnosti.

— **C Mestni magistrat v Celju** dobiva v svoji notranjosti kaj čedno novo lice. Pred dnevi so bila končana zadnja električna instalacijska dela v zidu, nakar so pričeli pleskati beliti težko, masivno zidovje.

Dva vojaška zdravnika pred sodiščem

V torek sta se zagovarjala pred vojaškim sodiščem v Beogradu dr. R. Jug in Mihajlo Andrijanov — Oba sta bila oproščena

Kakor smo kratko že poročali, sta se zagovarjala v torek pred vojnim sodiščem za častnike v Beogradu dva vojaška zdravnika, dr. Rihard Jug in Mihajlo Andrijanov. Proces je bil iz sodnomedicinskega vidika zelo zanimiv. Oba zdravnik sta bila obtožena, da sta zakrivila smrt vojak mariborskega vojnega okruha Antona Pernega. Obravnava je pa pokazala, da nista kriva in zato sta bila oproščena.

Dr. Rihard Jug je sanitetni polkovnik in načelnik sanitetnega oddelka dravske divizijske oblasti. Kot odlični kirurg je v Ljubljani in v Sloveniji splošno znan. Medicinsko fakulteto je dovršil v Gradcu. Za zasluge v vojaški službi je bil odlikovan z redom sv. Save V. stopnje. Mihajlo Andrijanov je kontraktualni vojaški zdravnik 40. pešpolka »Triglavskega« v Ljubljani. Rodom je iz Poltave v Rusiji, a medicinsko fakulteto je absolviral v Harkovu.

Vojno ministrstvo je odredilo, da se dvigne proti obema vojaškima zdravnikoma obtožba in kot državni tožilec je nastopal vojnoodnosni major Slavko Miletič. Dr. Rihard Jug je bil obtožen, da je kot šef internega oddelka dravske stalne vojne bolnice zapovedal v bolnici uslužbenemu maserju Ivanu Korimu, naj v navzočnosti dežurnega zdravnika Andrijanova s pomočjo pantostata elektrizira rekruta mariborskega vojnega okruha Antona Pernega, ki je bil v bolnici na opazovanju zaradi gluhoznosti. Treba je bilo ugotoviti, ali je Perneg res gluhoznost ali pa simulant. Vojaška so res elektrizirali, toda takoj po elektriziranju je umrl. Smrt je nastopila po mnenju državnega tožilca zlasti zato, ker Perneg zaradi timolimitičnega stanja ni mogel prenesti električnega toka.

Mihajlo Andrijanov je bil obtožen, da kot dežurni zdravnik dravske stalne vojne bolnice 20. maja 1928 ni znal ravnati s pantostatom, z aparatom za faradiziranje.

Iz aresta v arest

Ljubljana, 13. decembra.

Ivanka A. je prišla šele v sredo iz zapora. Presedela je teden dni radi pijančevanja, razgrajanja in vlačuganja. Od veselja se je v sredo zvečer zopet pošteno nalezla bože kaprice. Vino je učinkovalo. Ivanka je postala nadležna in začela je tako junaško kvantitati, da so se moški prijemali za glave. Gostilničarjaka jo je pozvala, naj miruje, toda Ivanka so se zvoznice še bolj odprle in začela je pavati vse po vrsti. Zato je gostilničarka pozvala stražnika, ki je Ivanka odpeljal v zapor. Pravzaprav jo je prepljal »Henrik«, kajti Ivanka ni mogla stati na nogah.

Včeraj zjutraj je stala s prijateljico Tončka F. pred dežurnim. Ivanka je postavno dekle, močna, robustnega obraza in neverjetno gozbezdava. Na vprašanje, koliko je stara, je dejala, da je 34 let, toda razuzdano življenje, zlasti pa pijača, ji je zarezala globoke brazde v obraz, tako bi ji človek prisodil 45 let.

— **Lepo se vedete, res lepo!** je pripomnil pri zaslišanju uradnik. Včeraj ste prišli iz zapora, danes ste zopet tu, čez teden dni vas bomo najbrž imeli zopet na vratu...

— **Iz aresta v arest** pa za nič! je zaklicala Ivanka srdito. Kaj pa vem, kaj sem gozbezdala. Gotovo so me izživali. Naj puste pijano baba pri miru!

— **Zakaj se ga pa tako nalezete?** — **Švoh sem bla, gspud.** Iz aresta sem prišla, pa sem ga zvrnila dva kozarčka. Ne morem zato, če me je takoj vrgel! Gspud, imajte usmiljenje, nikarte me zopet ne zaprite. Saj grem iz Ljubljane. K ded-

še tako velikega pranja, kajti Schichtov RADION bo namesto Vas oskrbel polovico dela. Način je zelo enostaven in udoben:

1. Običajno namakanje preko noči. 2. Raztopiti Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhati. 3. Perilo najprej v toplo, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

Poskusite samo enkrat in uverili se bode, da Vam nobena stvar ne pripomore do tako lepega perila kot

Schichtov RADION

nje. V sobi za previjanje je dal elektrizirati vojaka Antona Pernega, ki je simuliral gluhoznost, da bi ga prisilil spregovoriti. Nastopila je paraliza srca in vojak je umrl.

Dr. Jug je v zagovoru trdil, da je poslal Pernega na elektriziranje ne kot simulanta, temveč kot živčno bolnega. Po zdravniški vedi se leči taka bolezen z elektriziranjem. S pantostatom pa lahko elektrizira vsak človek, ker to ni nevarno za zdravje in življenje in je aparat sam tako konstruiran, da ga lahko upravlja vsak človek. Na istem aparatu elektrizirajo v vojni bolnici živčno bolne že nad 10 let. Perneg je bil edini, ki je podlegel elektriziranju. Andrijanov je v zagovoru samo izjavil, da je Pernega elektriziral po odredbi dr. Juge. Dr. Juga je zagovarjal sanitetni general dr. Jordan Stajič, Andrijanova pa poveljnik avtooddelka dušnavske divizijske oblasti Dragoljub Erič.

General dr. Stajič je kot strokovnjak v daljšem zagovoru dokazal, da obtoženca ne zadene nobena krivda. Med drugim je izjavil, da je obtoženec kot kirurg splošno znan, da deluje na polju kirurgije že več let in da ima v tem pogledu zelo bogate izkušnje. Aparat sam je tako konstruiran, da je izključeno, da bi električni tok ubil normalnega človeka. Smrt je nastopila zaradi posebnih telesnih svojstev umrlega. Zagovornik drugega obtoženca je med drugim izjavil, da je posebna komisija iz Ljubljane ugotovila, da pantostat dravske stalne vojne bolnice ne more spustiti močnejšega toka, nego ga kaže sam miliampermetar na aparatu. Miliampermetar pa kaže samo 50 miliamperov in ta tok ne more povzročiti smrti.

Po daljšem posvetovanju je vojno sodišče oba obtoženca oprostil, ker se je prepičalo, da je Perneg umrl zaradi ne-normalnega stanja.

cu pojdem v Zagreb, pa me ne boste več videli.

— **A moža imate tudi?** — Sem ga imela. Tisler je v Zagrebu, pa sem ga zapodila, ker mi je zapil barako...

— **Vi pa njemu najbrž še tisto, kar je ostalo.**

— **Nisem ne, ah gspud, nikarte me zapret.** Prejmduš je nenadoma vzkipe-la — ali sem res samo za arest?

— **Nikar ne protestiraj in nikar ne jamraj,** se je oglasila za njo tovarišica Tončka, s katero sta prespali noč. Saj veš, da je vse zama.

— **Tudi Tončka** je dobra znanka policije. Ze večkrat je bila tam v posetih. V sredo zvečer so jo prijeli. Postajala je pred kolodvorom in lovila kaline. Zgovorna je in vesela, venomer se reži.

— **He, je dejala dežurnemu.** Špas smo imeli snoči. Ivanka je bila tako pijana, da je v arestu razsajala in me ni pustila spat. Pravi, da sem ji ukradla glavnika.

— **Pa dva dinarja tudi,** je pritrdila Ivanka. Začeli sta se pričakati in dežurni ju je jedva pomiril. Potem je razglasil obsodbo. Tončka je morala na zdravniški pregled. Ivanka to ni bilo treba, ker je komaj prišla iz zapora. Pač pa ji je dežurni naložil 3dnevni zapor.

— **Ze prav, iz aresta v arest,** je dejala resignirano in odšla za stražnikom.

Velik grešnik.

Profesor: »Pravijo, da se človek spomni med padcem vseh grehov, če pade z visoke gore v prepad. Je bilo tudi z vami tako?«

Hribolazec: Vseh grehov se nisem spomnil, ker sem padel samo 700 m globoko.

Marcel Priollet Seržant Diavolo Roman

Takoj drugi dan po oni noči, ko je nama zloglasni Maxime de Frileuse dokazal, da sva mu pošteno nasedla, sem odpotoval iz Pariza, kjer se nisem počutil varnega, in se zatekel k daljnim sorodnikom na Ogrsko.

Sorodniki so me prijazno sprejeli. Ko sem jim pojasnil položaj, v katerega me je bil spravil slepar Frileuse, so mi predlagali, naj se pridružim tajni bratovščini, ki se je bila pravkar ustanovila.

Dejali so mi, da lahko brez skrbi postanem član bratovščine »Črne perunike«, samo če nisem preveč občutljiv glede časti. Čim pa postanem član te tolpe, bom lahko razkošno živel.

Poštena lekcija, ki mi jo je dal Frileuse, je postavila vse moje principe na glavo. Ker sem bil pošteno osleparjen, sem mislil, da imam tudi sam pravico oslepariti druge.

Sprejel sem torej ponudbo svojih sorodnikov in kmalu sem se seznanil s tipi, ki si jih videla nocoj tu. Takoj sploščeta so mi zaupali. Govorili so z menoj odkrito. Tudi jaz sem jim odkrito odgovarjal. Takoj smo spoznali, da se bomo razumeli.

Dožuj je bilo naročeno, pojasniti mi cilje bratovščine »Črne perunike«.

Člani bratovščine pripadajo raznim narodom. Prisegli so pozabiti na svoje dolžnosti do domovine, posvetiti se izključno skupnim interesom in sporočati bratovščini dobičkanosne zadeve.

— Za kakšne zadeve pa gre? — je vprašala Magdalena de Vaulues, ki jo je Vürfovo pripovedovanje očividno zelo zanimalo.

Plavobradec je bil v zadregi, ker ni vedel, kako pojasniti svoje najskrivnejše misli. Toda kmalu je premagal zadrego in odgovoril:

— Člani bratovščine so dolžni zahajati v palače in lesene barake. Posecati morajo ministrstva in trgovine. Geslo je povsod prishuškovati, zapomniti si vse in sporočiti poglavarju, katerega skrb je izveči iz vsakega škan-dala čim večji dobiček.

— Skratka, pripoveduješ mi o delovanju volunske in izkoriščevalske tolpe. — je pripomnila Magdalena de Vaulues.

— Vse ti moram povedati. — To je ostudno delo. — Toda trud se bogato poplača. In ne pozabi, da je to edini poklic, katerega se lahko lotiva, ne da bi izgubila v boljši družbi ves ugled. Razkošje je nama potrebno prav tako, kakor zrak, ki ga vdihavamo. Toda kje najti delo, ki bi neslo toliko, da bi mogla udobno in brezskrbno živeti? Pa vendar ne boš zahtevala, naj delam osem ur za mizerno plačo.

Dobil sem boljše službo. Moje roke so ostale bele. Moja denarnica je nabito polna. Mojim hišnim prijateljem se niti ne sanja, kakšen je moj poklic. Pozdravljajo me, če se srečamo. Fasada je ostala nedotaknjena.

— Da, toda pozabiti ne smeš, da drviš v prepad. — To se je že zgodilo. — je pripomnil Landry Vürf smeje. — Če je

zveličanje moje duše v nevarnosti, ne uvidim, čemu bi si belil glavo. Veš kaj, Magdalena, pusti ta pridigarški ton in ravnaj se po meni. Čemu bi slepomišla? Predlagam ti pridružiti se naši bratovščini. Izpopolniti moramo članstvo in tu sem se spomnil tebe, kajti ti imaš vse potrebne lastnosti. Si lepa, inteligentna in premetena. Zmožna si vsega.

— Zares, od sile si ljubezniv. Kje naj pa preizkusim svojo nadarjenost? — Ne vem, če smem govoriti s teboj odkrito, ker še nisi naša članica. — Kakor ti drago! — je dejala Magdalena užaljeno.

Landry Vürf je spoznal, da zdaj ne kaže dražiti ljubice. Zato je zašepetal: — Vohunila boš po največjih hotelih, kjer se ustavljajo samo bogati ljudje. Čim si pa zaslužiš naše zaupanje, ti poverimo važnejše naloge. Sprejmi mojo ponudbo in zopet boš bogata.

Magdalena de Vaulues se je zdržnila. Zdelo se je, da jo je zaupna informacija njenega ljubčka definitivno premamila. Zadnji sledovi časti in poštenja so izginili. Na stenah naslikane črne perunike se ji niso zdele več tako strašne.

Vendar bi bila pa rada zbežala iz te beznice zločinske tolpe. Ozrla se je na Vürfa in vzkliznila:

— Pojdiva! — Nisi mi še odgovorila. — Pozneje ti odgovorim. — Pazi se, Magdalena! Ne pozabi, kaj sem ti rekel. Vsi, ki niso naši prijatelji, postanejo naš sovražniki.

— Groziš mi? — Ne, samo svetujem ti. Ubogaj me, ne bo ti žal.

Po teh besedah je prišel Plavobradec pod roko Noč temnih, z zlatimi zvezdami posutih tancin in jo odvedel iz dvorane.

Kmalu sta sedela v luksuznem avtomobilu, s katerim sta bila prispela.

Landry Vürf je napol vso svojo zgovornost, da pregovori mlado vdovo. Govoril je in govoril, a Magdalena ga je molče poslušala.

IV.

Junak tujske legije

Informacije, ki so jih zbrali člani »Črne perunike« o polkovniku de Royalioje in ki jih je potrdila njegova žena osebno, so bile na las točne.

Ta višji častnik, ki je imel za seboj častno in slavno preteklost, je bil izjemoma poklican na čelo 4. polka tujske legije. Polk je bil v Maroku na bojnem pohodu.

Polkovnik se je začel pripravljati na pot, čim je dobil povelje vojnega ministra. Moniko in Yveto je odpeljal v Nizoz, kjer je ostal nekaj dni, da se poslovijo, potem se je pa vkrcal v Marseilhu na parnik in odpotoval v Maroko.

Pozneje, ko bo sklenjeno premirje in ko bodo Rifli premagani, pokliče ženo in njeno krščenko k sebi v Maroko.

Ta hip se je bližal neznani usodi. Bil je prepričan, da nima pravice vzeti ženo in njeno krščenko s seboj, ker bi v Maroku ne bili na varnem. Zadostovala mu je zavest, da sta v Nizzi dobro spravljena.

Na varnem... Polkovnik grof Hubert de Royalioje se je nekega solčnega dne v Rabatu izkrcal. V tem mestu, kamor sta mu pri-

hitela naproti dva častnika njegovega polka, ni ostal dolgo.

Že drugi dan je bil v Fezu, kjer je odšel na vrhovno poveljstvo, potem pa takoj na bojišče.

Vojaki 4. polka tujske legije so bili zasedli širok sektor in so bili v tesnem stiku s sovražnikom, ki je imel tu močne čete, pomnožene z upornimi, bojevitimi plemeni.

Sovražnika sta že več dni utrjevala svoje pozicije. Letalstvo je bilo na obeh straneh zelo agilno. Vse je kazalo, da se bliža velika ofenziva.

Se nekaj dni čakanja in obe armadi se odločita za odločilni spopad. Vsi znaki so pričali, da bo inicijativa za odločilno bitko to pot na strani Abd el Krimove armade.

Polkovnik de Royalioje se je preprčil o vsem na lastne oči. Na konju ali v avtomobilu si je ogledal njegovega polka odmerjeno bojišče. Zanimal se je za vse podrobnosti. Vsako stražo je osebno pregledal in z vsemi vojaki se je seznanil, kajti zavedal se je, da je njihovo življenje zdaj v njegovih rokah.

Njegova visoka, krepka postava, energičen obraz z močnimi očmi in gosto brado, njegov lepo doneč glas in odmerjene kretnje so napravile globok vtis na vse, ki so simpatičnega polkovnika prvič videli.

Povsod je vzbujal zaupanje. Poznal se mu je, da je pravi poveljnik, strog, toda pravičen.

A njegov način zanimati se za vsakega vojaka in vsako mačenkost, je imponiral dečkom tujske legije, držnim dečkom, zbranim od vseh vetrov, hram brim vojakom, pripravljencem na vsako junaštvo, samo če je znal povcljnik spregovoriti z njimi lepo besedo in dati jim dober zgled.

Polkovnik de Royalioje je s svojim štabom že dva dni pregledoval svoj polk in ko se je nekega večera ustavil pri oazi Nazi pri prednjih stražah, so mu sporočili, da bi rad govoril z njim seržant 4. stotnije I. bataljona.

Polkovnik je sprejel seržanta v šotoru, kamor se je bil zatekel k zaslužnemu počitku.

Predenji je stopil visok mož vitke postave, gladko obritega, zagorelega, energičnega obraza. V uniformi barve khaki je imel podčastnik na prsih žolit in zelen trak vojaške kolajne. Stopil je pred polkovnika in salutiral.

— Voljno! — je dejal polkovnik, ko si je bil ogledal to karakteristično postavo.

Po tem je vprašal kratko: — Kaj bi rad?

— Gospod polkovnik, drznem si prositi, da mi dovolite 14 dni dopusta, ker se moram vrniti v Francijo.

Prošnja je bila izgovorjena v eni sapi brez najmanjšega tujega naglasa. Okrog polkovnika zbrani častniki so se presenečeno spogledali.

Vsi so vedeli, da je predvečer odločilne ofenzive. Obetal se je vroč dan. Dopusti so bili na povelje vrhovne komande ustavljeni. Vsak je moral ostati na svojem mestu.

Seržantova prošnja se je zdelo predrzna. Tako je mislil tudi polkovnik, ki je naglo odgovoril:

— Dopust je zdaj izključen.

— Gospod polkovnik, dovoljujem si nujno prositi...

Mamice, ne strašite otrok!

Zanimiv članek angleškega psihologa — Strah otroku ni prirojen, temveč privzgojen

Angleški psiholog dr. Kimmins piše: Ni nobenega razloga, da bi se otroci bali več nego dve stvari, in še ti dve nista resni. Skoro vsak otrok pride na svet s prirojenim strahom pred močnimi zvoki in pred izgubo opore, z drugimi besedami s strahom, da ne pade. Poskusi na mnogih otrocih so pokazali, da dete med 4. in 6. mesecem drugega strahu sploh ne pozna. V kolikor se boji otrok drugih stvari, so krivi odrasli. Ko sem proučeval sanje otrok, sem ugotovil, da ima 25 odstotkov otrok do 8. ali celo 9. leta strahotne sanje, v katerih se prikazuje navadno bavljav. Tudi sanje o živilih so pri otrocih pogoste.

Otrok verjame vsemu, kar mu odrasli pripovedujejo. V neposlušnem otroku, katerega strašimo z bavljavom, se razvije strah, ki škodljivo vpliva na njegovo poznejše življenje. Otroci ne misli na strah samo čez dan, temveč tudi ponoči se mu zdi, da ga preganjajo. Napirojeni strah otroka pred stražnim kom je navadno posledica dejstva, da odrasli istovetno oko postavijo z bavljavom. Strah pred temo je pri otrocih zelo pogost in tako ukoreninjen, da se ga niti v poznejšem življenju ne odrešijo. Če roditelji pravilno vzgajajo svoje otroke, ni nobenega razloga, da bi se te vrste strah pri otrocih pojavil. Če se pa mati sama boji teme, se je bodo bali tudi otroci.

Inel sem znanega profesorja, ki je s svojo ženo skrbno vzgajal otroke in oba sta pazila, da so jih dobro vzgojene pestunje stalno nadzorovale. Posledica je bila, da se ni noben otrok bal teme. Profesorjevi prijatelji so sledili temu primeru in tudi njihovi otroci se niso bali teme. Tako je nastala cela kolonija otrok, ki so se posmehovali svojim tovarišem, ker so se bali teme. Na tem primeru vidimo, da lahko strah pred temo pri otrocih sploh preprečimo. Nekateri trdijo, da prinese otrok na svet strah pred kosmatimi živalmi in da se ta strah razširi tudi na kosmato blago otroške obleke. Dokazov za to pa nimamo mnogo. Res je pa, da se otroci pogosto boje živali in da se jim o njih rado sanja. V nekaterih primerih lahko ugotovimo izvor tega strahu.

Dete ima rado živali, boža jih in vleče za rep včasih pa ravna z njimi tudi kruto. Če se igra dete s tujim psom, se lahko zgodi, da pes zareni ali srdito zalaja tako, da se dete prestraši. Posledica tega je, da se začne bati vseh psov. Ta strah se lahko razširi na vse živali in potem ga je težko izbiti otroku iz glave. Najboljši način, kako izločiti prestrašeno otroka, je, če se vpriči njega igrano s poljevnim psom. Spočetka bo otrok mezuapljal in pod nobenim pogozem ga ne smemo siliti, da bi se sam igral s psom, kajti s tem bi se njegov strah še povečal. Če se pa poskus posreči, kar se zgodi skoro vedno, bo zanimanje otroka za psa povečano in prirojena ljubezen do živali bo končno zmagała. To lahko traja dolgo, toda trud se vedno izplača. Strah pred tigri in levi, o katerih se otrokom rado sanja, nastane na drug način. Otroci morda sliši v cirkusu ali zoološkem vrtu leva tuliti, še večjo odgovornost pa

nosijo filmi in ilustracije v otroških knjigah. Otroci pa redko vidijo divje zveri, zato ta strah pri njih ne traja dolgo.

Zanimiv pojav sem opazoval pri nekem otroku, ki je imel rad vse živali, pogleda na zajca pa ni prenesel. Čim smo prinesli v kuhinjo živega zajca, je začel otrok neusmiljeno plakati. Noben njegov bratec se zajca ni bal. Mati je sklenila pregnati otroku ta strah in pustila je njegovega bratca, da so se dan za dnem igrali z zajcem. Strahopetni bratec je stal v kotu in dolgo se ni upal približati zajcu. Nekega dne je pa le zbral ves svoj pogum in pobožal zajčka. Posihmal se je igral z zajčkom tako rad, kakor njegovi bratci.

Strah pri otrocih je, kot rečeno, posledica napačne vzgoje. Če se mati boji teme, napada, bliska ali groma, ne sme vpriči otrok o tem nikoli govoriti, sicer postanejo plašni tudi otroci. Prav tako vzbudi mati v otrocih strah za njihovo zdravje, če govori vpriči njih vedno o svojih boleznih. Treba je pa opozoriti otroka na vse nevarnosti, katere mu prete v življenju. Dobro je, če se otrok boji ognja ali prehoda čez močno frekventirano ulico. Toda ta nagon samoodbrambe nikoli slabo ne vpliva na otroka.

4000 ikon v ogenj

Sovjetski listi poročajo, da je bila te dni zaprta cerkev v Gordovcu na Donu. Tamšnji delavci so pobrali ob hišah 4000 ikon in jih javno sežgali na trgu. Sežiganiu ikon je prisostvovalo 15.000 delavcev in kmetov. Iz Moskve pa poročajo, da je sovjetska vlada te dni zaprla znamenito pečersko lavro v Kijevu, katere začetki segajo daleč nazaj v 9. stoletje. To je eden naznamenitejših samostanov v Evropi in pod carskim režimom so romale v Kijev velike množice vernikov, da pomolijo v cerkvi tega samostana. Samostan je zgrajen nad zgodovinskimi katakombami in vsako leto ga je posetilo nad 150.000 romarjev. Sovjetska vlada je vse menihe izgnala iz samostana.

Poroke in razporeke v ČSR

Českoslovaški državni statistični urad je sestavil podrobno statistiko o porokah, razporekah in razveljavljenih zakonskih zvezah v preteklem letu. Prostovoljnih razporok je bilo lani na Českoslovaškem 2627, neprostovoljnih 1835, razveljavljenih zakonskih zvez pa 43, ločitev pa 5316. Največ razporok in ločitev odpade na Čehe in sicer 1932 prostovoljnih in 1145 neprostovoljnih razporok ter 3567 ločitev in 16 razveljavljenih zakonskih zvez. Na Moravskem je bilo 708 prostovoljnih in 326 neprostovoljnih razporok ter 1197 ločitev in 12 razveljavljenih zakonskih zvez. Na Slovaškem 20 neprostovoljnih razporok, 440 ločitev in 4 razveljavljene zakonske zveze. V Podkarpatski Rusiji pa 37 neprostovoljnih razporok, 112 ločitev in 2 razveljavljene zakonske zveze.

Hvala!
Prosim samo originalno
»OLLA« - gume
dokazano najpopolnejšo!

Rešite jih pijančevanja!

MATERE in ŽENE, ki z obupom zrete, kako vaši dragi s pijančevanjem uničujejo sebe, družino, imetje in svojo čast, ko pušča v kavarni zadnje pare, ve jih lahko rešite, ne da bi sami vedeli, z »AVINALOM«, prepartom berlinskega lekarnarja Francka, absolutno zdravju neškodljivim. — Mnogo zahval ozdravljenec. — Cena Din 220.—. Razpošilja v originalnih škatljah:

Generalni zastopnik za Jugoslovijo:
N. POPOVIĆ, BEOGRAD, Kolarčeva št. 7.

Blaž Schart
uslužbenec Jadranske podnavske banke
dne 13. t. m. po kratki, mučni bolezni, previden s dolgaži sv. vere, mirno v Gospodu zaspi.
Pogreb nepozabnega bo v nedeljo, dne 15. decembra 1929, ob 2. uri popoldne od doma žalosti, Selenburgova ulica št. 7, na pokopališču k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 13. decembra 1929.
ANTONIJA SCHART, soproga,
ZANI, VIKTOR, sinova,
ANTONIJA, ANGELA, hčerki,
in ostalo sorodstvo.
Občina Ljubljana Mešni pogrebni zbor

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah
za odgovor znakol. — Na vprašanja brez znakol ne
odgovarjamo Najmanjši oglas Din 5.—

Drva - Premog - Koks

pri družbi »KURIVO«, Dunajska
cesta 33. Javna skladišča. Tele-
fon 3434. 107/t

20odstotne kronske bone

kupuje Puška štedionica, založni
zavod d. d., Osijek, Desetičina ul.
27. 110/L

Posestvo

v Belokranjski, hiša, primerne za go-
stino, trgovino ali kakešnekoht
obrt, vet, njive, košenice, gozdovi
z različnim lesom, za vsako rabo.
prodajam proti takojšnjemu plačilu.
Cena za vse skupaj 95.000 Din.
Pojasnila daje lastnik Jurij Vale-
tič ml., Cepče št. 14, pošta Nem-
ška Loka pri Kočevju. 2778

Vino opolo

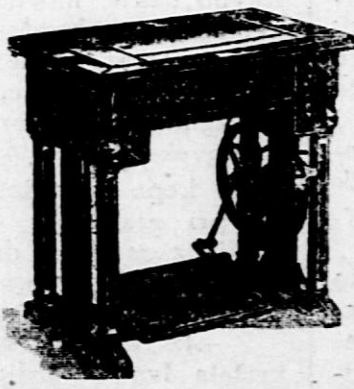
zajamčeno pristno, za praznike
oziramo ves december, čez ulico
po Din 10.—, brez mestne užiti-
ne Din 7.50 v hotelu »Bellevue«,
tudi v sodčkih Ne zamudite ugod-
ne prilike! 2645

18 Din likan e.

moške ali damske obleke, tudi uni-
forme. Vso možko in damsko gar-
derobo najhitreje zlikaj, čist, teme-
njito popravi, tudi obrne WALLEY
EXPRESS, LJUBLJANA, Stari trg
št. 19. Za koncerte in druge prire-
ditve takoj; isto za gospode pomi-
slite. Pišite dopisnico, pošljemo po
obleko. 2781

Hvaležna novoletna in

božična dar la

so edinole J. PETELIN-
CA SIVA NI STROJ ter
pisalni stroj URANIA v
treh velikostih. DRES-
DEN-SKI fabrikat.

Elegantne opreme, NAJ-
BOLJŠI MATERIAL,
10 % POPUSTA samo pri

JOSIP PETELINC * LJUBLJANA
Ob vodi poleg Prešern. spomenika. - Telef. 1293

Hrastov mah
češminovo lubje in vsa ZDRAVIL-
NA ZELIŠČA kupujemo po najvišji
ceni. Pišite po ceni. G. Hoffmann
in Co., Zagreb, Berislavičeva uli-
ca 3. 2780

Navijalec

samosojen in izkušen, dobi stalno
mesto. Ponudbe na naslov: Emil
Perles, Osijek. 2779

Stavbnege risarja

sprejem v stalno službo. Pred-
nost imajo s srednjo tehnično šolo.
Plača po dogovoru. Nastop talol.
Ponudba pisмено na upravo »Slov.
Naroda« pod »Risar 2774«.

Premog in drva

dobite najboljšo vrsto pri RUDOLF
VELEPIČU, trgovina s kurivom,
Ljubljana VII., Sv. Jermeja cesta
št. 28. Telefon 2708. 101-L

Budilke poceni

L. Vilhar
urar
LJUBJANA
Sv. Petra c. 36

L. Mikuš

prporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprehalni pali
Popravila se izvršujej
— točno in solidno —

V hotelu „Bellevue“

priznana najboljša kava s stepeno smetano, domače po-
tice, izborna vina in prvovrstna kuhinja; skoro vsak
teden domače kolone. — Priporočata se

Pero in Kati Sterk.

Perilo za gospode
g.tovo in po meri
v
najboljši izdelavi
po
najnižjih cenah
pri
NASL. A. JANKOVEC
K. S. S.
LJUBLJANA